

Wim Daniëls

Komkomma

2012

UITGEVERIJ

THOMAS RAP

Straks!

Straks in deze tekst: wat betekent het woord straks nu precies? En verder: hoeveel straks kan een mens verdragen? Maar nu eerst: de opmars van straks in nieuwsprogramma's op tv.

Een Vandaag, Nieuwsuur, Editie NL, Pownews, De Wereld Draait Door, Pauw & Witteman, noem ze maar op. Ze zijn allemaal voortdurend bezig met straks.

'Straks in *Nieuwsuur*: Wat bracht Erben Wennemars tot zijn wanhoopsdaad? En verder: Neuspeuteren slechter voor de gezondheid dan gedacht. Maar nu eerst naar Toine van Peperstraten: Toine, wat hebben jullie straks in het *Sportjournaal*?'

En dan gaat Toine vertellen wat ze straks in het *Sportjournaal* hebben. En als hij daarmee klaar is, zegt hij: 'Tot straks', waarna hij het woord weer teruggeeft aan de presentator, die dan zegt: 'Dat dus straks, maar nu eerst de hoogtepunten van het nieuws met Astrid Kersseboom.' En dan begint Astrid te vertellen wat we straks aan hoogtepunten kunnen verwachten, waarna

ze zegt: ‘Maar nu eerst ...’ En dan komt het eerste hoogtepunt, dat in feite natuurlijk altijd een dieptepunt is, want zo is dat met hoogtepunten die meteen al komen en niet pas straks.

Vaak ook wordt vóór de reclame aangekondigd wat er straks na de reclame gaat komen. Bij *Editie NL* brengen ze het woord straks zelfs steevast groot in beeld, in goudkleurige letters nog wel: ‘Straks, *RTL Boulevard*.’ En bij *Pauw & Witteman* wordt aan het begin van het programma tegen zowat elke gast gezegd: ‘We praten straks met je verder.’ Als je erop gaat letten, zijn al die nieuwsprogramma’s meer met straks bezig dan met nu, wat toch raar is voor nieuwsprogramma’s.

Rowwen Hèze trouwens, u kent die groep wel, heeft een lied dat eindigt met drie zinnen waarin ‘straks’ voorkomt:

Straks dan giet 't loos,

Straks dan is 't fiest

Van al dat denken aan straks geniet ik nog 't miest ...

De eerste zin betekent dat het straks pijpestelen gaat regenen. Dat komt door de klimaatopwarming. Dat levert enorme buien op. En kinderen met hun nog weke schedel krijgen de pijpestelen dan op hun kop en de scherpste pijpestelen blijven in sommige kinderhoofdjes steken. En dan is het allerminst ‘fiest’ of ‘feest’, zoals Rowwen Hèze in de tweede zin gemakshalve denkt. Over de derde zin (*Van al dat denken aan straks geniet ik nog 't miest ...*) gaan we het straks hebben, want nu eerst: wat zeggen de woordenboeken over ‘straks’?

Nou, heel duidelijk zijn ze daar niet over.

In de dikke Van Dale staat bijvoorbeeld bij 'straks' de volgende voorbeeldzin: 'Ik kom straks.' Als je dat tijdens een vrijpartij zegt, gaat de ander beslist denken: jezusmina, hoe lang gaat dit hier wel niet duren?

Maar in het woordenboek staat er ook bij dat 'straks' in dit geval de betekenis 'spoedig' heeft. Dus als je zegt: 'Ik kom straks', bedoel je: 'Ik kom zo', wat natuurlijk weer veel te snel is.

Extra lastig aan straks is dat 'straks' niet persé 'later' hoeft te betekenen, maar ook 'vroeger' kan zijn. Ik kan zeggen: 'Waar was je nou straks, we hadden toch om elf uur afgesproken?' Dan is 'straks' verleden tijd. Dat bedoelt Rowwen Hèze misschien ook met de zin: 'Van al dat denken aan straks geniet ik nog 't miest?' Dat zou gemijmer over vroeger kunnen zijn. Dat zie je wel meer bij oudere mannen.

En dan moet je ook nog bedenken dat 'straks' afgeleid is van 'strak'. 'Straks' is in feite 'strak' met een 's' erachter. Dus als je zegt: 'Ik zie haar straks nog wel', zeg je in feite: 'Ik zie haar strak nog wel.' Maar dat is maar helemaal de vraag, want als straks heel lang duurt, kan het best zijn dat de vrouw in kwestie lang niet meer zo strak is als op het moment dat je haar zag en verruikt dacht: wat is ze strak!

Kortom, als ik al die nieuwsrubrieken op tv een advies mag geven, dan zou ik zeggen: hou op met te zeggen wat er straks gaat komen. We zien wel wat er straks komt, als er tenminste nog een straks komt, want als er iets onvoorspelbaar is, dan is het straks wel.

Roderick, Blauwerick en Groenerick

Het grootste nieuws van de zomer van 2010 was ongetwijfeld de ontsnapping van drie pelikanen uit Safari-park Beekse Bergen. Het gebeurde op 17 juli. Kranten zetten het op de voorpagina en ook journaals maakten er melding van. En de gezamenlijke hulporganisaties dachten na over een inzamelingsactie. Maar ja, hoe zamel je midden in de zomer drie ontsnapte pelikanen in?

Een week later ontsnapte er ook een pelikaan uit Artis, en nog weer later hoorde ik dat pelikanen om de haverklap ontsnappen. Wat dat betreft zijn het net tbs'ers. Maar de ontsnapping van de drie pelikanen uit de Beekse Bergen kreeg zoveel aandacht vanwege de namen van de vogels: Roderick, Blauwerick en Groenerick.

Die naamgeving moet gegaan zijn zoals in 1811. Iemand meldde zich destijds bij de toen net ingevoerde burgerlijke stand en zei dat zijn achternaam Olivier was. De man die na hem kwam, hoorde dat en zei daar-

op dat hij Olievijf wilde heten. En meteen daarna was er nog eentje die Oliezes als naam opgaf. De burgemeester wilde daar toen niks van weten, maar in de Beekse Bergen zijn de normen bij de burgerlijke stand wat minder streng.

Roderick, Blauwerick en Groenerick. Het is weer eens wat anders dan Kwik, Kwek en Kwak, al zijn dat natuurlijk ook geen verkeerde namen, vooral Kwak niet. Die heette in zijn vroege jeugd jaren trouwens nog Kwakje, een naam die ons allemaal ooit paste.

Als het om dieren gaat, is er sowieso veel mogelijk. Er schijnt een man te zijn die twee kippen houdt waarvan de ene kip Kip Kerrie heet en de andere kip Kip Saté. Toen ik daarover hoorde, moest ik denken aan een vrouw uit Amsterdam die een poes heeft met de naam Corrie, die ze tegen etenstijd altijd binnenroept met de woorden 'Corrie ... Brokken'.

Roderick was de eerste pelikaan die na de ontsnapping weer terugkwam in de Beekse Bergen. Na enkele dagen al. Uit zichzelf. Of het met hangende pootjes was, weet ik niet, maar het zou kunnen. Roderick is een man, en bij mannen zie je dat vaak: ze gaan vreemd, het valt tegen en vervolgens keren ze dan met hangende pootjes terug.

Maar met Blauwerick ging het heel anders. Die was juist helemaal niet van plan om terug te keren. Hij werd eerst gespot in Rotterdam, daarna in IJmuiden en vervolgens in de kop van Noord-Holland. Dat doet vermoeden dat hij op vakantie wilde naar Texel. Maar

een boer wist Blauwerick te vangen voordat hij aan de oversteek kon beginnen.

Blijft over Groenerick. Die was zelfs na maanden nog zoek. Hij zette eerst koers naar Antwerpen, wat veel Brabanders doen als ze een keer goed willen stappen. Daarna werd hij volgens onbevestigde berichten in België nog in Waterloo gezien. Maar wie mocht denken dat dat bezoek hem fataal werd, heeft het mis, want na enkele weken kwam er een bericht helemaal vanuit Groningen. Daar was Groenerick gesignaleerd langs het Lettelberterdiep. Nooit van mijn leven zou ik van het Lettelberterdiep gehoord hebben als Groenerick daar niet heen was gegaan. Hoe hij er via Antwerpen en Waterloo verzeild raakte, is een raadsel. Ja, door de lucht, zou je kunnen zeggen, maar zo voor de hand liggend is de route Antwerpen-Waterloo-Lettelberterdiep niet. Wie denkt er bijvoorbeeld bij overvliegende wilde ganzen nou ooit: o, die zijn onderweg naar het Lettelberterdiep?

Op de website van de Beekse Bergen stond indertijd gedurende enkele weken het advies om de ontsnapte Groenerick niet te voeren 'als je hem tegenkomt'. Ik hoopte in die bewuste zomer dat geluk nog eens te mogen smaken, dat ik Groenerick tegen zou komen. Dan kon ik thuis zeggen: 'Weet je wie ik vanmiddag in de stad tegenkwam?' En dat ik dan zelf meteen uitbundig uit zou kunnen roepen: 'Groenerick, van Roderick en Blauwerick.'

Uiteindelijk kwam ook Groenerick natuurlijk ge-

woon weer terug in de Beekse Bergen. Hij besepte op een bepaald moment zelf ook wel dat je als Groenerick alleen bestaansrecht hebt als je anderen naast je hebt die Roderick en Blauwerick heten.

Perziken

Op een dag deed ik boodschappen bij een filiaal van Albert Heijn. Bij de kassa vroeg de kassajongen aan mij: ‘Wat is dat?’ Hij hield een zak met daarin vier vruchten omhoog. Het waren perziken. Die had ik kort daarvoor bij de fruitafdeling in een doorzichtig plastic zakje gedaan. Nu moest de kassajongen ze nog afwegen om de prijs te kunnen bepalen. Maar hij diende daartoe de juiste toets aan te slaan met de naam van het betreffende fruit erop.

‘Wat is dat?’

Omdat het vier perziken waren, had hij beter kunnen vragen: ‘Wat zijn dat?’ En in plaats van ‘dat’ had hij beter ‘dit’ kunnen zeggen, omdat hij de perziken in zijn eigen hand had, dicht bij zich, en dan gebruik je ‘dit’ en niet ‘dat’. Maar dat zei ik op dat moment natuurlijk niet.

‘Wat is dat?’

Ik had er al eens over gelezen. Dat sommige kassajongens en -meisjes tegenwoordig bij het wegen van

de fruitproducten niet weten wat ze aan moeten slaan omdat ze de producten niet kennen. Maar perziken ... dat iemand die niet zou kennen, daar had ik niet op gerekend. Ik zocht dan ook een andere bedoeling achter de vraag van de kassajongen. Misschien ging het om een nieuw spelletje van Albert Heijn, als opvolger van de voetbalplaatjes. Dat degene achter de kassa vraagt: 'Wat is dat?' En dat je dan als klant binnen twintig seconden vijf feiten over het product moet kunnen opsommen. Als dat lukt, krijg je tien procent kassakorting.

Ik begon dus al mijn kennis over perziken te spuien. Je schrijft het meervoud met één k, omdat de klemtoon in het enkelvoud niet op de laatste lettergreep valt: pérzik. En een van de samenstellingen met 'perzik' is perzikwangen. Je hebt verder boerenperziken en hartperziken. En het woord perzik gaat terug op het Latijnse *malum Persicum*, dat 'Perzische appel' betekent. Ja, over het algemeen heb ik weinig parate kennis, maar juist dit soort dingen weet ik wel, en die kwamen nu eindelijk eens van pas. Dacht ik.

Maar de kassajongen leek zijn hoofd te schudden, waardoor ik ging twijfelen aan die ene k in de meervoudsvorm. Viel de klemtoon dan toch op de laatste lettergreep? Perzík. 'Twee k's is ook goed', zei ik daarom maar. Maar omdat de kassajongen nu geërgerd keek, dacht ik dat hij met zijn vraag toch nog iets anders moest bedoelen. Bedoelde hij misschien: 'Wat moet dat?' in de zin van: 'Waar haal je het gore lef van-

daan om hier zomaar vier perziken te willen kopen? Perzië heet nu Iran, man, dat is een dictatuur. Je gaat toch geen vruchten kopen die verwijzen naar een dictatuur?’

‘Ja, maar ...’ formuleerde ik in gedachten al, ‘jullie verkopen ze zelf.’

En ik dacht ook al het antwoord van de jongen te kennen: ‘Nee, we verkopen ze niet, we hebben ze er alleen maar liggen om onze klanten te toetsen op hun moreel besef. En klanten die hier bij de kassa komen aanzetten met perziken, en dan ook nog eens vier, die hoeven wij hier niet meer terug te zien, heb je dat begrepen?’

‘Het zijn dus perziken’, zei de kassajongen.

Ik knikte angstig en bedremmeld. Ja, het waren perziken. Waarom ik in mijn hele leven nog nooit eerder door toedoen van perziken in de problemen was geraakt, was mij inmiddels een raadsel.

‘Mag ik ze nog terugleggen?’ vroeg ik aan de kassajongen. Hij zuchtte en knikte.

‘En de sinaasappels ook?’ vroeg ik, want daar was hij nog niet aan toegekomen, maar sinaasappels zijn in feite China-appels en het kopen ervan zou waarschijnlijk ook wel een doodzonde zijn, had ik intussen bedacht, omdat er net flink wat Nederlandse schrijvers naar China waren geweest en die hadden zich daar – en ik citeer Herman Pleij, die er zelf bij was – als ‘randdebielen’ gedragen. ‘Nee, wij zijn randdebielen’, had Pleij immers de dag vóór mijn perzikdrama als

een malloot in *De Wereld Draait Door* geroepen toen hem een kritische vraag over het bezoek aan China werd gesteld. En ik legde daarom ook maar meteen de walnoten terug die ik had willen kopen, want die leken ineens verdomd veel op malloten.

Ik ging daarna met mijn resterende boodschappen bij een andere kassa staan. Ik hield mijn bonuskaart op zak en ik zag af van mijn recht op airmiles. Ik verdiende ze gewoonweg niet, want het was inderdaad te gek voor woorden wat ik had proberen te flikken: perziken kopen. Ik riep nog heel hard ‘sorry’ in de richting van iedereen die in dienst was van Albert Heijn en gooide mezelf de zaak uit.

Zingende penis

Het vijverdwergduikertje redde mijn zomer van 2011. Vrijwel alles wat je destijds aan nieuws hoorde, was kommer en kwel. Een gek uit Noorwegen die lukraak tientallen mensen doodschoot; dictators in Syrië en Libië die – in het nauw gedreven – nog zo veel mogelijk tegenstanders probeerden te vermoorden; rellen in Londen; de schulden crisis in Griekenland; het ging maar door. Maar gelukkig was daar vanuit het niets opeens ook het vijverdwergduikertje.

Een Franse en twee Schotse onderzoekers maakten bekend dat ze hadden ontdekt dat het vijverdwergduikertje een zingende penis heeft. Ik was al blij geweest met de ontdekking van het bestaan van het vijverdwergduikertje op zich. Maar nu bleek het beestje dus niet alleen te bestaan, maar ook nog een zingende penis te hebben. En die penis haalt maar liefst 79 decibel, zo maakten de onderzoekers bekend, met uitschieters tot bijna 100 decibel, het niveau van een popconcert. Het water waarin het vijverdwergduikertje zit, werkt

dempend op zijn gezang, dat anders zou klinken als een passerende trein vol met krekels. En dat terwijl het beestje maar twee millimeter groot is en zijn penis daarvan dus een fractie moet zijn.

Als je langs een water loopt waarin een vijverdwergduikertje net zijn penis laat zingen, kun je de zang ook horen. Als je erop verdacht bent tenminste. Maar ja, wie was er tot aan de zomer van 2011 ooit verdacht op de zingende penis van een vijverdwergduikertje of überhaupt op een zingende penis? Mannen uit de mensenwereld hebben zoiets helemaal niet. We kennen weliswaar de uitdrukking ‘voor het zingen de kerk uit’, maar met ‘zingen’ is daarin waarschijnlijk ‘zinken’ bedoeld: voor het zinken de kerk uit.

Wel is het zo, dat er al lange tijd muziekcondooms bestaan. Ik heb er ooit eentje gekocht waarmee ik een nieuwe vriendin wilde verrassen. De muziekkeuze was toen nog beperkt tot alleen de Supremes. Dat was merkwaardig, want bijna alle nummers van de Supremes gaan over ellende in een relatie. Maar de fabrikant zal wel de bijgedachte hebben gehad aan het moment suprême. Dus tijdens het moment suprême de Supremes horen. Of omgekeerd: de Supremes horen die je moeten voortstuwen naar het moment suprême. Toen ik nog veel jonger was, had ik juist een trucje om het moment suprême uit te stellen. Ik dacht indertijd tijdens het liefdesspel steeds even aan een voetbalwedstrijd uit de eerste divisie, altijd aan een thuiswedstrijd van Veendam, gespeeld in het stadion van Veen-

dam, genaamd De Langeleegte. Dat werkte perfect.

Maar de bedoeling achter de Supremes-condooms moet dus een andere zijn geweest. Ik weet nog dat een van de nummers op het condoom *You Keep Me Hanging On* was, met daarin aan het einde de woorden 'go on, get out', die me erg in verwarring brachten. Ja, want je gaat toch naar zo'n tekst luisteren als je bezig bent. En het viel daarbij ook nog op dat de muziek bij 'go on' steeds slechter te horen was, maar bij 'get out' klonk Diana Ross dan opeens weer heel krachtig. En meteen daarna kwam ook nog het nummer *Stop! In The Name Of Love*. Toen wist ik het helemaal niet meer.

Ik heb die vriendin na dat muzikale debacle nog een paar keer proberen te bellen, maar elke keer als ze hoorde dat ik het was, hing ze meteen op. 'You keep me hanging on.' Maar het vijfverdwergduikertje heeft dus helemaal geen muziekcondoom nodig om zijn penis te laten zingen. Hij doet het volkomen naturel. De techniek die hij toepast, heet stridulatie. Dat betekent dat hij zijn penis over de plooiën van zijn onderbuik wrijft.

De dag nadat ik over de zingende penis van het vijfverdwergduikertje had gelezen, bezocht ik een sauna. Niet dat er een verband was tussen dat saunabezoek en wat ik over het beestje had gelezen, maar toen ik in die sauna was, moest ik wel herhaaldelijk aan het vijfverdwergduikertje denken. Dat kwam door de enorme onderbuiken van een paar mannen die er ook waren. Het Brabants kent de uitdrukking: goed gereedschap

moet onder een afdak hangen. Maar wat die mannen aan buik hadden, was echt veel meer dan een afdak. Hun gereedschap was gewoon niet meer zichtbaar. Het lag waarschijnlijk ergens diep verzonken in de plooien van hun onderbuik. Maar van gezang was geen sprake, totaal niet. Nee, het was ronduit een droeve aanblik, die goed paste in de totale droefheid van die hele zomer van 2011, die wat mij betreft dus maar één lichtpuntje kende: het zingende lichtpuntje van het vijfverdwegduikertje.